Vergi afları ve varlıkların ülkeye geri getirilmesi

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Endonezya'nın 2016–2017 affı

Son on yılda Singapur'daki Endonezya serveti için en önemli olay, vergi affına ilişkin 2016 tarihli 11 sayılı Kanun uyarınca Temmuz 2016'dan 31 Mart 2017'ye kadar uygulanan vergi affıydı. Endonezya daha önce 1964, 1984 ve 2008'de de aflar uygulamış, ancak hepsinden sınırlı sonuç almıştı.[1] 2016 programı, Devlet Başkanı Joko Widodo'nun altyapı planları için gelir sağlamak ve otomatik bilgi değişimi başlamadan önce yurt dışındaki serveti yurt içi vergi matrahına dahil etmek amacıyla tasarlandı. Katılımcılar beyan edilmemiş varlıklarını beyan etti ve bir af bedeli (redemption charge) ödedi. Bu bedelin oranı beyan tarihine ve yurt dışı varlıkların ülkeye geri getirilip getirilmediğine bağlıydı. Geri getirilen varlıklar, yalnızca beyan edilen varlıklara göre daha düşük oranlardan yararlandı.

Sonuçlar bir açıdan dikkat çekici, bir başka açıdan ise hayal kırıklığı yaratıcıydı. Toplam 965.983 vergi mükellefi Rp 4.865,7 trilyonluk varlık beyan etti. Bu tutar yaklaşık 366 milyar ABD dolarına ve Endonezya'nın gayrisafi yurt içi hasılasının yaklaşık yüzde 40'ına karşılık geliyordu ve hükümetin Rp 4.000 trilyonluk hedefini aştı. Af bedeli ödemeleri, Rp 165 trilyonluk hedefe karşılık Rp 114 trilyona ulaştı.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Ülkeye geri getirilen varlıklar ise Rp 1.000 trilyonluk hedefe karşılık yalnızca Rp 147 trilyonda kaldı. Dönemin gözlemcileri bunu tarihin en büyük vergi aflarından biri olarak nitelendirdi.[2]

Hem beyanların hem de geri getirmenin en büyük kısmı Singapur'a düştü. Beyan edilen yurt dışı varlıkların yüzde 73'ü Singapur'da tutuluyordu. Geri getirilen varlıklardan Rp 84,52 trilyonu, yani yaklaşık yüzde 58'i Singapur'dan geldi. Onu Rp 16,51 trilyonla Cayman Adaları ve Rp 16,28 trilyonla Hong Kong izledi.[3] Olayın anahtarı bu iki rakamın karşılaştırılmasındadır. Endonezyalı vergi mükellefleri Singapur'da, ülkeye geri getirdiklerinin neredeyse dokuz katı değerinde varlık beyan etti. Servetlerini Singapur'da bırakırken Endonezya vergi makamları karşısındaki durumlarını düzeltmeyi tercih ettiler.

Singapur'un tutumu: müşteri için rekabet

Af, Singapur finans merkezi için bir sınavdı. Endonezyalı yorumcular Singapur bankalarını, varlıkların geri getirilmesini caydırmakla suçladı. Temmuz 2016 tarihli bir haber, bazı bankaların geri getirme ile beyan oranları arasındaki farkı ödemeyi teklif ettiğini ileri sürdü. Amaç, müşterilerin varlıklarını beyan edip Singapur'da bırakmasıydı.[4] Haberde sözlerine yer verilen analist, bu tür teklifleri olağan ticari rekabet ve hukuka uygun olarak değerlendirdi. Yine de bu teklifler, Cakarta'da Singapur'un Endonezya'daki vergi kaçakçılığından kâr elde ettiği izlenimini güçlendirdi.

Singapur hükümeti şeffaflıkla yanıt verdi. Singapur 21 Haziran 2017'de finansal hesap bilgilerinin otomatik değişimine ilişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması'nı (MCAA) imzaladı ve Endonezya'yı öngörülen ortaklar arasında saydı. 12 Temmuz 2017'de Maliye Bakanlığı, Endonezya gerekli kanunları ve gizlilik güvencelerini yürürlüğe koyduğunda Singapur'un Endonezya ile otomatik bilgi değişimi ilişkisine hazır olduğunu açıkladı.[5] Endonezya, vergi idaresine finansal hesap bilgilerine erişim yetkisini Mayıs 2017 tarihli ve daha sonra kanunla onaylanan bir kanun yerine geçen hükümet düzenlemesiyle zaten tanımıştı. Bilgi değişimi 2018'de başladı.[6] E.II. Bölüm, yabancı vergi amaçları bakımından banka

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

gizliliğinin daha geniş çaplı sona erişini izler. Endonezyalı müşteriler açısından sonuç, Singapur hesaplarına ilişkin bilgilerin her yıl Cakarta'ya akmaya başlaması oldu.

2022 Gönüllü Beyan Programı

Endonezya beş yıl sonra ikinci bir program uyguladı. Endonezyaca baş harfleriyle PPS olarak bilinen Gönüllü Beyan Programı, Vergi Düzenlemelerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Kanun (2021 tarihli 7 sayılı Kanun) uyarınca 1 Ocak – 30 Haziran 2022 arasında yürütüldü. Program iki politika sunuyordu. Birincisi, 2016 affına katılmış olmasına rağmen 2016'dan önce edindiği varlıkları hâlâ beyan etmemiş olanlara uygulanıyordu. İkincisi, 2016 ile 2020 arasında edinilmiş beyan edilmemiş varlıkları olan gerçek kişilere uygulanıyordu.[7] Nihai gelir vergisi oranları birinci politikada yüzde 6 ile 11, ikinci politikada yüzde 12 ile 18 arasında değişiyordu. En yüksek oranlar ülkeye geri getirilmeyen yurt dışı varlıklara uygulanıyordu. En düşük oranlar ise devlet tahvillerine, doğal kaynak işlemeye veya yenilenebilir enerjiye yatırılan varlıklar için geçerliydi.[8]

Sonuçlar 2016'ya kıyasla mütevazıydı. Toplam 247.918 vergi mükellefi Rp 594,82 trilyonluk net varlık beyan etti ve Rp 61,01 trilyon gelir vergisi ödedi. Yurt içi beyanlar Rp 498,88 trilyon, yurt dışı beyanlar Rp 59,91 trilyon, geri getirilen varlıklar Rp 13,70 trilyon tuttu. Rp 22,34 trilyon da yatırım taahhüdüne bağlandı. Menşe ülkeler listesinin başında yine 7.997 katılımcı ve yaklaşık Rp 57 trilyonluk varlıkla Singapur yer aldı. Bu rakam, tüm yurt dışı beyanlar ile geri getirilen varlıkların toplamının dörtte üçünden fazlasına karşılık gelir.[9]

Malezya'nın gönüllü beyan programları

Malezya daha küçük ölçekte benzer bir yol izledi. Özel Gönüllü Beyan Programı, 2 Kasım 2018 tarihli bütçe konuşmasında duyuruldu. Program, vergi mükelleflerinin yurt dışı hesaplarda tutulan gelir dahil bildirilmemiş gelirlerini beyan etmesine imkân tanıyordu. İndirimli ceza oranı 30 Haziran 2019'a kadar yüzde 10, uzatılmış

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

son tarih olan 30 Eylül 2019'a kadar ise yüzde 15'ti. Malezya Gelir İdaresi (Inland Revenue Board), aralarında 11.176 yeni vergi mükellefinin de bulunduğu 286.428 katılımcıdan 7,88 milyar ringgit (RM 7,88 milyar) vergi ve ceza tahsil etti.[10]

İkinci bir tur 6 Haziran 2023 ile 31 Mayıs 2024 arasında yürütüldü. Bu tur 141.406 beyan ve daha önce bildirilmemiş 1,29 milyar ringgitlik (RM 1,29 milyar) vergi getirdi ve hükümetin RM 1 milyarlık hedefini aştı.[11] İki program da varlıkların ülkeye geri getirilmesini şart koşmuyordu. Bu nedenle Singapur için Malezya'daki beyanlar her şeyden önce Malezyalılara ait hesapların kentten ayrılmadan vergi mevzuatına uyumlu hâle gelmesi anlamına geldi.

Üçüncü bir af mı?

2024 sonunda Endonezya hükümeti ve parlamentosu, 2016 tarihli 11 sayılı Kanun'u değiştiren bir tasarıyı 2025 öncelikli yasama listesine aldı. Bu, üçüncü bir af ihtimalini gündeme getirdi.[12] Yeni Maliye Bakanı Purbaya Yudhi Sadewa, 19 Eylül 2025'te bu fikri reddetti. Tekrarlanan afların, birkaç yıl içinde yeni bir af geleceği için vergi mükelleflerine kanunu çiğneyebilecekleri sinyalini verdiğini savundu.[13] Bu kitabın yazıldığı tarih itibarıyla üçüncü bir program yasalaşmış değildir. Endonezya vergi idaresi, önceki katılımcıların beyanlarını otomatik bilgi değişimi kapsamında aldığı verilerle karşılaştırmaya yönelmiştir.[14]

Aflardan çıkan dersler

Aflar, Avrupa'dan bilinen bir örüntüyü doğrular. Komşu devlet beyan ile geri getirme arasında bir seçim sunduğunda, varlıklı vergi mükelleflerinin çoğu varlıklarını beyan eder ve oldukları yerde bırakır. Yabancı merkezin hizmetlerine, istikrarına ve sağladığı çeşitlendirmeye, geri getirme için öngörülen düşük orandan daha fazla değer verirler. Değişen, işin niteliğidir. Aflardan önce Singapur'un Endonezya işinin bir kısmı, varlıkların Endonezya makamlarınca bilinmemesine dayanıyordu. Aflardan ve otomatik bilgi değişiminden sonra bu iş performansa, hizmete ve kentin sunduğu hukuki güvenliğe dayanmak zorundadır. Singapur için sonuç, bazı varlıkların kaybı ve itibar kazancı oldu. Çünkü kalan varlıklar artık müşterilerin kendi ülkelerinin vergi makamlarınca bilinmektedir.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Aflar, bir finans merkezinin neleri kontrol edebileceğinin sınırlarını da gösterir. Oranlar, son tarihler ve geri getirme koşulları Cakarta'da ve Kuala Lumpur'da belirlenir. Bir Singapur bankası yalnızca müşterilerine profesyonel vergi danışmanlığı almalarını tavsiye edebilir, vergi uyumlarını belgeleyebilir ve hizmet teklifini uyarlayabilir. Endonezyalı müşterilerine 2016 affı boyunca hesap özetleri ve teyitler sağlayarak ve durumun düzeltildiğine dair kanıt isteyerek eşlik eden bankalar, ilişkilerin çoğunu korudu. Finans merkezi bu süreçten, bazı kesimlerde küçülmüş ama bütün olarak daha istikrarlı ve daha savunulabilir hâle gelmiş bir müşteri kitlesiyle çıktı.

Notlar

1. "Tax Amnesty Program Indonesia Ended, What Are the Results?", indonesia-investments.com, 3 Nisan 2017: program Temmuz 2016'dan 31 Mart 2017'ye kadar sürdü; "Purbaya Tegas Tolak Tax Amnesty Jilid III", *CNN Indonesia*, 19 Eylül 2025, affın kanuni dayanağı olan 2016 tarihli 11 sayılı Kanun hakkında; Wikipedia, "Tax amnesty" (erişim tarihi: Kasım 2026): Endonezya'nın programı 2016 ve 2017'de birbirini izleyen üç aylık üç dönem hâlinde uygulandı ve 31 Mart 2017'de sona erdi; daha önceki aflar 1964, 1984 ve 2008'de uygulanmıştı. ↩
2. "Tax Amnesty Program Indonesia Ended, What Are the Results?", indonesia-investments.com, 3 Nisan 2017: 965.983 katılımcı; IDR 4.000 trilyonluk hedefe karşılık IDR 4.865,7 trilyon beyan edilen varlık (yaklaşık 366 milyar ABD doları, GSYH'nin yaklaşık yüzde 40'ı); IDR 165 trilyona karşılık IDR 114 trilyon af bedeli ödemesi; IDR 1.000 trilyona karşılık IDR 147 trilyon geri getirme; beyan edilen varlıkların yaklaşık yüzde 75'i yurt içinde tutuluyordu; Wikipedia, "Tax amnesty" (erişim tarihi: Kasım 2026): Endonezya "one of the biggest Tax Amnesty scheme in the world" uyguladı; makaleye göre program İtalya'nın 2009 programının rekorunu kırdı (*Jakarta Globe*, 29 Eylül 2016'ya atıfla). ↩
3. "Singapura sumbang repatriasi tax amnesty terbesar", *Kontan*, 29 Mart 2017, Vergi Genel Müdürlüğü'ne atıfla: Singapur'dan geri getirme Rp 84,52 trilyon

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

(yaklaşık yüzde 58), Cayman Adaları Rp 16,51 trilyon (yüzde 11,31), Hong Kong Rp 16,28 trilyon. ↩

4. "Upaya Singapura Cegah Repatriasi Dinilai Tak Langgar Hukum", *Hukumonline*, 27 Temmuz 2016: Singapur bankalarının, geri getirme ve beyan oranları arasındaki farkı banka karşılamak suretiyle, Endonezyalı müşterileri yalnızca beyanda bulunmaya ve varlıklarını Singapur'da tutmaya yönlendirdiği bildirildi; analist Yustinus Prastowo bu adımları "lumrah dan tidak melanggar hukum" olarak nitelendirdi. ↩

5. Singapur Maliye Bakanlığı, "Singapore Is Ready To Have An AEOI Relationship With Indonesia" başlıklı basın duyurusu, 12 Temmuz 2017 (mof.gov.sg): Singapur 21 Haziran 2017'de MCAA'yı imzaladı ve Endonezya'yı öngörülen ortaklar arasında saydı; karşılıklı bilgi değişimi "after committed jurisdictions have introduced the necessary laws to implement CRS" ve "the required confidentiality and data protection safeguards are in place" olduğunda başlayabilir. ↩

6. Vergi amaçlarıyla finansal bilgilere erişime ilişkin 8 Mayıs 2017 tarihli ve 1 sayılı Kanun Yerine Geçen Hükümet Düzenlemesi (Perppu), 2017 tarihli 9 sayılı Kanun olarak yasalaştı; Ortak Raporlama Standardı kapsamındaki ilk bilgi değişimleri Eylül 2018'e kadar gerçekleşti; bkz. RSM Indonesia, "Implications of AEOI commencement for Indonesian investors" ve DJP'nin PENG-3/PJ/2025 sayılı duyurusu. ↩

7. PPS'nin I. ve II. politikalarının kapsamı için (I. politika için 31 Aralık 2015'e kadar edinilen varlıklar, II. politika için gerçek kişilerin 2016'dan 2020'ye kadar edindiği varlıklar) bkz. Vergi Genel Müdürlüğü'nün pajak.go.id'deki rehberi. Kanun, "Resmi Berakhir, Begini Rekapitulasi Hasil PPS Pajak", *Hukumonline*, 1 Temmuz 2022'de UU No. 7 Tahun 2021 tentang Harmonisasi Peraturan Perpajakan olarak anılmaktadır. ↩

8. Endonezya Cumhuriyeti Kabine Sekretaryası, "Inilah Tiga Pilihan Tarif Program Pengungkapan Sukarela" (setkab.go.id), 2 Mart 2022: I. politika oranları %11 (geri getirilmeyen yurt dışı varlıklar), %8 (geri getirilen veya yurt içi varlıklar) ve %6 (devlet menkul kıymetlerine, doğal kaynak işlemeye veya

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

yenilenebilir enerjiye yatırılan varlıklar); II. politika oranları %18, %14 ve %12; hukuki dayanak UU HPP ve PMK 196/PMK.03/2021; program dönemi 1 Ocak – 30 Haziran 2022. ↩

9. Vergi Genel Müdürlüğü, "PPS Usai, Bagaimana Hasilnya?" başlıklı basın duyurusu (pajak.go.id), 1 Temmuz 2022: 247.918 katılımcı; beyan edilen net varlık Rp 594,82 trilyon; ödenen gelir vergisi Rp 61,01 trilyon (I. politika kapsamında Rp 32,91 trilyon, II. politika kapsamında Rp 28,1 trilyon); yurt içi beyanlar Rp 498,88 trilyon; yurt dışı beyanlar Rp 59,91 trilyon; geri getirme Rp 13,70 trilyon; yatırım taahhütleri Rp 22,34 trilyon; Vergi Genel Müdürlüğü, "PPS Usai, Bagaimana Hasilnya?" başlıklı basın duyurusu, 1 Temmuz 2022, "Negara asal harta deklarasi dan repatriasi harta bersih" tablosu: Singapura, 7.997 katılımcı, varlık değeri 56.960,11 ve toplam gelir vergisi 7.295,14 (birim belirtilmemiş, anlaşıldığı kadarıyla milyar rupiah); ardından Britanya Virjin Adaları (4.977,39), Hong Kong (3.580,77), Avustralya (2.766,32) ve Çin (1.512,37) gelir; pay, Rp 73,61 trilyonluk yurt dışı beyan ve geri getirme toplamına göre yazarın hesaplamasıdır. ↩

10. Wikipedia, "Tax amnesty" (erişim tarihi: Kasım 2026): Malezya'nın programı 2 Kasım 2018'de 2019 Bütçesi konuşmasında duyuruldu (*The Star*, 2 Kasım 2018'e atıfla); EY, "Malaysia extends Special Voluntary Disclosure Program", *EY Tax News*, Nisan 2019 (taxnews.ey.com/news/2019-0770): "any unreported income, including income maintained in offshore accounts" beyanı; ceza oranları 1 Kasım 2018 – 30 Haziran 2019 arasında %10, 1 Temmuz – 30 Eylül 2019 arasında %15; sonrasında en az %45; bilgiler ayrıca incelenmeksizin iyi niyetle kabul edildi; "IRB collected RM7.9b from voluntary disclosure programme, says CEO", *The Edge Malaysia*, 18 Şubat 2020: Kasım 2018 – Eylül 2019 arasında vergi, ek vergi ve ceza olarak RM 7,88 milyar; 11.176 yeni vergi mükellefi dahil 286.428 katılımcı. ↩

11. "RM1.29bil declared through voluntary tax disclosure programme", *Free Malaysia Today*, 16 Temmuz 2024: program 6 Haziran 2023'ten 31 Mayıs 2024'e kadar; RM 1,29 milyar beyan edildi; RM 512,6 milyon tahsil edildi; 141.406 beyan; RM 1 milyarlık hedef aşıldı; ilk tur RM 7,88 milyar. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

12. “Purbaya Tegas Tolak Tax Amnesty Jilid III: Beri Sinyal Boleh Melanggar”, *CNN Indonesia*, 19 Eylül 2025: hükümet ve DPR, 2024 sonunda 2016 tarihli 11 sayılı Kanun’u değiştiren bir tasarının 2025 öncelikli ulusal yasama programına (Prolegnas) alınması konusunda anlaştı. ↩
13. “Purbaya Tegas Tolak Tax Amnesty Jilid III: Beri Sinyal Boleh Melanggar”, *CNN Indonesia*, 19 Eylül 2025, Purbaya Yudhi Sadewa’nın sözleri: “Itu memberikan sinyal ke para pembayar pajak bahwa boleh melanggar, nanti ke depan-depan ada amnesti lagi”; “Kalau tax amnesty setiap berapa tahun, ya sudah, nanti semuanya akan nyelundupin duit”. ↩
14. “Maju Mundur Tax Amnesty Jilid III”, *Bisnis.com*, 12 Mayıs 2026: tasarı ilerlemedi ve Vergi Genel Müdürlüğü ikinci programın katılımcılarını yeniden incelemeyi tercih etti. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com